

Samtliga statliga universitet och
högskolor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Christian Sjöstrand
08-563 087 31
christian.sjostrand@hsv.se
BESLUT

2010-02-23
Reg.nr 31-358-10

Betyg från Tyska skolan och Lycée Français Saint Louis vid ansökan till högre utbildning

Tyska skolan och Lycée Français Saint Louis har för sina respektive gymnasieutbildningar rätt att utfärda såväl svenskt slutbetyg som betyg enligt tysk respektive fransk lagstiftning för samma utbildning. Universitet och högskolor kan inte vägra elever från dessa skolor att välja vilket av de båda betygen de vill konkurrera med i urvalet till en viss utbildning. Vad gäller möjligheten att delta i ett sådant urval med båda betygen väljer Högskoleverket att avstå från att uttala sig.

Anmälan

Företrädare för Tyska skolan och Lycée Français Saint Louis har i en anmälan bett Högskoleverket att granska det besked som skolorna fått via Verket för högskoleservice (VHS) om hur universitet och högskolor rekommenderas hantera sökande med betyg från de båda skolorna vid antagning till högre utbildning. Företrädarna för skolorna har anfört bl.a. följande.

Rekommendationen innebär att deras elever måste söka till högskolan på sitt svenska slutbetyg och inte får använda det tyska respektive franska slutbetyget. De har hittills kunnat välja vilket betyg de önskar söka med. Oftast har eleverna skickat in båda sina betyg. Anmälarna är förvånade över att man fattat ett beslut som innebär att man fråntar eleverna rätten att utnyttja ett avgångsbetyg utfärdat av ett EU-land (Tyskland eller Frankrike) vid ansökan till en högskola i ett annat EU-land (Sverige). De invänder också mot att reglerna ändras under pågående utbildning.

De yrkar att deras elever ska få behålla rätten att använda båda sina betyg vid ansökan till högskolan.

Utredning

Regeringsbeslut

Regeringen har i två likalydande beslut (1999-01-14 och 2000-08-31) beslutat att rektorerna vid Tyska skolan och Lycée Français Saint Louis får utfärda slutbetyg

från naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetarprogrammet enligt föreskrifterna i 7 kap. gymnasieförordningen (1992:394).

Rekommendationer från Sveriges universitets- och högskoleförbund

Enligt 7 kap. 4 § andra stycket högskoleförordningen (1993:100) avgörs frågor om antagning av universitetet eller högskolan. De kan anlita Verket för högskoleservice (VHS) för biträde vid antagningen (se 1 § förordningen (2007:1291) med instruktion för Verket för högskoleservice). Enligt information på VHS webbplats är ”högskolornas gemensamma ståndpunkt” att sökande som både har ett slutbetyg från svensk gymnasieskola och ett avgångsbetyg (baccalauréat) från Franska skolan respektive Abiturbetyg (tyska studentexamen) från Tyska skolan ska meritvärderas på det svenska slutbetyget. Lärosätenas samverkansorgan Sveriges universitets- och högskoleförbund har på sin webbplats förklarat att dess expertgrupp för studieadministrativa frågor står bakom denna rekommendation till antagningsmyndigheterna.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverkets tillsynsuppgift

Högskoleverket har till uppgift att utöva tillsyn över universitet och högskolor. Verket är inte en överklagandeinstans och har inte befogenhet att ändra ett beslut fattat av ett universitet eller en högskola. Om Högskoleverket anser att ett lärosäte har bedömt en rättsfråga felaktigt, kan verket dock begära att lärosätet ska redovisa vilka åtgärder det avser att vidta med anledning av verkets ställningstagande. För att Högskoleverket ska uttala sig bör dock verket anse att rättsläget är relativt klart. I annat fall kan verket avstå från att uttala sig.

Anmälarnas yrkande

Elever vid Tyska skolan och Lycée Français Saint Louis får två betyg när de avslutar sin utbildning: ett betyg enligt reglerna i gymnasieförordningen och ett betyg enligt reglerna i Tyskland respektive Frankrike. Anmälarna yrkar att eleverna ska få behålla ”rätten att använda båda sina betyg vid ansökan till högskolan”. Högskoleverket uppfattar detta som att anmälarna menar att eleverna ska få delta i urvalet till en och samma utbildning med båda betygen.

Utgångspunkter för verkets bedömning

Verket utgår i det följande dels från att samma utbildning ligger till grund för de båda betygen vid respektive skola, dels från att eleverna uppfyller kraven för grundläggande behörighet såväl med det svenska som det utländska betyget.

Högskoleförordningens urvalsregler

När urval ska ske vid antagning till en kurs eller ett program ska hänsyn tas till de sökandes meriter (7 kap. 12 § första stycket högskoleförordningen). En av de urvalsgrunder som får användas av antagningsmyndigheterna är betyg (andra stycket samma paragraf). I högskoleförordningens bilaga 3 punkten 1 anges att platsfördelning på grundval av betyg sker i fyra grupper. Grupp I och grupp II gäller sökande med betyg från svensk gymnasieutbildning, medan grupp III gäller sökande ”med betyg från annan utbildning än som anges i grupp I eller grupp II och som motsvarar kraven i 7 kap. 5 § första stycket 1 eller 2.” De nämnda punkterna reglerar förutsättningarna för att någon med svensk gymnasieutbildning ska ha grundläggande behörighet.

Får universitet och högskolor avvisa sökande med utländska betyg från Tyska skolan eller Lycée Français Saint Louis?

Universiteten och högskolorna kan inte hindra en sökande med ett utländskt betyg från att *söka* till en utbildning. En fråga i detta ärende är om antagningsmyndigheterna får *avvisa* en sökande med exempelvis ett tyskt betyg från Tyska skolan och i stället hänvisa honom eller henne att delta i urvalet med sitt svenska betyg från samma skola. Med tanke på hur högskoleförordningens regler är utformade anser Högskoleverket att det inte är möjligt. Om det utländska betyget innebär att den sökande uppfyller kraven för grundläggande behörighet har han eller hon rätt att delta i urvalsgrupp III vid platsfördelningen. Högskoleverket anser att sökande med två betyg från Tyska skolan eller Lycée Français Saint Louis i vart fall har rätt att välja vilket betyg de vill delta med i urvalet till en viss utbildning.

Får sökande med betyg från Tyska skolan eller Lycée Français Saint Louis delta i urvalet till en utbildning med båda betygen?

En strikt tillämpning av högskoleförordningens regler skulle kunna leda till slutsatsen att elever från exempelvis Tyska skolan har rätt att delta i urvalet till en viss utbildning med båda betygen. Det som komplicerar bedömningen är dock att de båda betygen gäller samma utbildning. Lagstiftaren kan inte förmodas ha beaktat denna situation vid utformningen av högskoleförordningens regler och regeringen har inte uttalat sig om situationen när tillstånd gavs till skolorna att utfärda svenska betyg. Möjligen kan det hävdas att regeln i 7 kap. 12 § första stycket högskoleförordningen om att hänsyn ska tas till de sökandes *meriter*, utgör skäl för att hävda att de aktuella sökandena endast kan få åberopa ett betyg från samma merit, dvs. den genomgångna utbildningen vid Tyska skolan eller Lycée Français Saint Louis. Rättsläget är emellertid så oklart att verket avstår från att ta ställning i frågan. Varje antagningsmyndighet har att göra sin egen bedömning.

Högskoleverket utgår från att universiteten och högskolorna inte kommer att vägra sökanden som genomgått utbildning vid Tyska skolan eller Lycée Français

Saint Louis att delta i urvalet med det av de båda betygen som de själva väljer.
Verket kommer efter avslutad antagning till höstterminen 2010 att följa upp hur lärosätena har hanterat denna fråga.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av verksjuristen Christian Sjöstrand i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, chefsjuristen Eva Westberg, biträdande avdelningschefen Carin Callerholm och informationschefen Eva Ferndahl.

Anders Flodström

Christian Sjöstrand

Kopia för kännedom:
Utbildningsdepartementet
Verket för högskoleservice
Sveriges universitets- och högskoleförbund
Tyska skolan
Lycée Français Saint Louis